

Caspar Mauritius

Programma Quo Ad Solennia Jesu Christi Servatoris Natalitia Devota & grata mente recolenda Cives Academici invitantur

Rostochii: Kilius, 1650

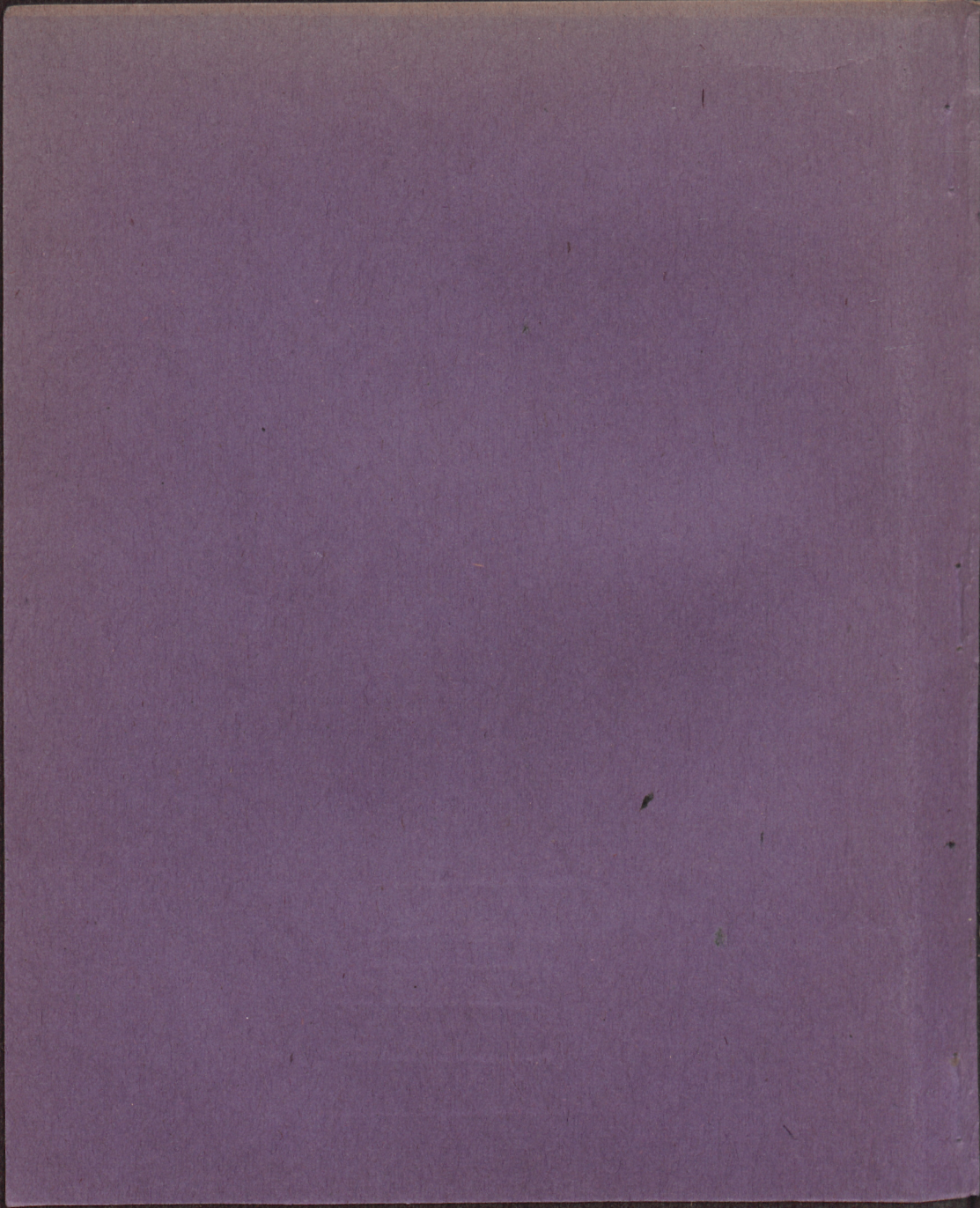
<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn734832206>

Druck Freier Zugang

R.U. Progr. 1650

- 1) Joach. Stockmann
- 2) Johannes Goltmann
- 3) "
- 4) Casper Mauritius
- 5) August Varenius
- 6) Joach. Stockmann

Gaudendum!

~~189~~
18.

PROGRAMMA

Quo
Ad SOLENNIA

JESU CHRISTI
SERVATORIS
NATALITIA

Devota & grata mente recolenda

Cives Academici invitantur.

Propositum

RECTORE

CASPARO MAURITIO,

SS. Theol. D. ejusdemq; P. P.

& Eccles.

☉ (O) ☽

ROSTOCHII,

Typis NICOLAI KILII, Acad. Typogr.

Anno M. DC. L.

Xortus est ille dies, quo recolit Eccle-
sia memoriam nativitatis Christi, qua nihil
unquam homini magis salutare, nihil admi-
ratione dignius Sol adspexit, nihil fervi-
dioribus expetitur votis, nihil majori
cordis reverentia & applausu excipiendum.

Cæterorum hominum natales luctu potius quam gaudio
prosequendi, quod fecerunt olim Thraces, Ægyptij aliq;
qui natos sibi liberos dolebant, defunctos gaudebant, eo
quod nativitate in carcerem quendam intrudi suos, cæte-
rum morte velut è captivitate dirissima dimitti viderent,
soli JESU NOSTRI natales gaudendi materiam ampli-
simum toti hominum generi offerunt. Extructo templo
Salomonis, congregatoq; populo Israelitico ab ingressu Caa-
mata atq; ad torrentem Ægypti coram Jehova quatuorde-
cim diebus & tandem dimisso, Regum prior tomus autor
est, abiisse unumquemq; ad tentoria sua lætum & hilarem
animo de toto illo bono, quo affecerat Jehova populum
suum: quidni & nos hodie omnibus lætitiis incedamus, ex-
tructo in utero Virginali editoq; in lucē templo humanita-
tis Christi, in quo tota Deitatis plenitudo habitat *σωμνητικῶς*,
ita ut vere summus DEUS in carne sit manifestatus, & se-
men Abrahæ in unitatem personæ assumserit? Si Mulier
illa apud Lucam, quæ drachmam unam perdiderat accuratè
quærit, donec eā invenerit, tunc amicas convocat & vicinas,
hortaturq; ut secum gaudeant, nos potiori jure ad gaudia
mutuis hortaminibus provocare nosmet & accendere par
est, qui non drachmam aliquam amiseramus, amissamq; in-
venimus, sed integritatem corporis & animi, DEI gratiam,
immortalitatem, gloriam deniq; nullo temporum spatio cir-
cumscriptam aut finiendam, Achabus Israelis Rex olim
dissimularo habitu in prælium procedens occidebatur: sed
Spiritualis Israelis Rex, cum esset *ἐν μορφῇ τῆ θεῆ* non arbi-
tratus

tratus est rapinam esse æqualem DEO, verum exinanivit se;
habituq; inventus ut homo obedivit Patri usque ad mortem,
eamq; crucis, id consecutus est, ut morte sua mortem de-
struxerit, beatamq; immortalitatem acquisiverit omnibus
creditoris, adeoq; in ipsa morte victor extitit, & Israeli spi-
rituali plenissimam peperit adversum omnes hostes victo-
riam. Codrum Atheniensium Regem memorant historiæ
veteres, cum ingenti hostium exercitu (verba sunt Valerii
Maximi) Attica regio debilitata, ferro igniq; vastaretur dif-
fidentia humani auxilij ad Apollinis Delphici Oraculū con-
fugisse, pei q; legatos sciscitatum esse, quoniam modo illud
tam grave bellum discuti posset. Respondit Oraculum, ita fi-
nem ei fore, si ipse hostili manu occidisset. Quod quidem
non solum totis Athenis sed in castris etiam contrarius per-
crebuit. Eoq; factum est, ut ediceretur, ne quis Codri corpus
vulneraret. Id postquam cognovit, depositis insignibus im-
perij familiarem cultum induit ac pabulantium hostium glo-
bo se objecit: unumq; ex his falce percussum, in cædem suam
compulit: cujus interitu ne Athenæ occiderent effectum est.
Miranda cædes! mira liberatio! sed quæ infinitis passibus ab
hac nostra distat, sive hostes, sive oraculum, sive habitum,
sive deniq; cædem Regis nostri & quæ hanc secuta est, hosti-
um profligationem pacisq; recuperationem spectemus.
Quid enim comparandum cum dracone infernali, sive ejus
astum & strategemata, sive robur & immanitatem respicia-
mus? Hic cum *ἄσπονδον πόλεμον* bellum inconciliabile cum uni-
verso hominum cœtu gereret, ab omni æternitate non à Deo
malo & minorum gentium sed à Deo Opt. Max. Patre di-
ctum est Filio, finem huic bello imponi minimè posse, nisi
ipse hominū vicē ipsam adeoq; mortē subiret. Cū autē æter-
ni Patris æternus Filius probè sciret bellum hoc depugnari
non posse, nisi ipse habitum mutaret, voluit in plenitudine
temporis homo fieri, & in assumpta natura hostem aggredi, &

in medio crucis prælio occumbere. Sed hæc mors initium
veræ vitæ humano generi fuit. Triumphatis enim hostibus
cælum repetiit, misitq; Spiritum Sanctum in corda creden-
tium, qui eos de victis atq; spoliatis hostibus, deq; pace ni-
hil habente insidiarum plenè restituta certos redderet &
planè securos. In summo versabantur discrimine Judæi, quo
tempore Ahasverus & Haman convivium agitabant & plane
actum de Judæorum gente tota fuisset, nisi Ahasverus ma-
trimonio sibi copulasset Virginem Esther, quam tanto com-
plexus est amore, ut in ejus gratiam sententiam mortis &
πινολεθρίτες, quam instigante Hamane adversum Judæos tu-
lerat, revocaret, Hamanem è patibulo suspendi, quod Judæis
paraverat, Mardocheum vero indulgeret indumentum
regium, imponiq; diadema capiti ejus, quale solebat imponi
regibus Monarcharum Persicorum clientibus, quos illi
megistanes vocabant, quo factum, ut Judæis esset lux & læ-
titia gaudiumq; & gloria, sicut sacer loquitur Codex. Mar-
docheus & Judæi, exitio jam, devota capita, imago sunt
lapsi generis humani, cui omnino pereundum fuisset, nisi
despretam Esther, hoc est, abjectam & vilem conditionem
hominis induisset & secum indissolubili unione conjunxis-
set Rex Regum Filius DEI. Etenim simulatq; in unitatem
Personæ Deus & Homo convenerunt, revocata est sententia
damnatoria, quam suo sibi jumento homo attraxerat, fusi
profligatiq; hostes, homines contra in summam evecti di-
gnationem, adeoq; nova lux exorta est hominibus, nova
lætitia, novum gaudium, nova gloria. Hic est lapis ille è
monte, hoc est, sublimi DEITATIS apice excisus sine ma-
nibus sine virili semine natus, cujus est imperium lapidi si-
milimum firmum & durable, contriturum omnia mundi re-
gna. Quæ res omnem humanæ rationis captum omnemq;
carnis sapientiam superat & excedit. Nebucadnezar oblitus
somnia quod sibi Deus obtulerat, cum à sapientibus suis
somnia

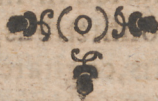
somnium una cum interpretatione sibi proferri juberet: au-
dit, Verbum quod Rex petit, tam pretiosum est, ut alius non
sit qui indicare ipsum possit Regi: Sed dii, quorum habita-
tium carne non est. Nimirum hoc est humanæ sapientis in-
genium divinis obstrepere, negare Dei habitationem cum
carne esse, qui sit Spiritus purissimus ab omni carnis invo-
lucro atq; infirmitate plane liber. Sed quod hi viri sapientiæ
humanæ nomine celeberrimi capere non poterant, divina
patefecit Sapientia, cujus interpretes Johannes, Verbum, in-
quit, caro factum est, & habitavit in nobis. O rem omni ad-
miratione dignissimam! Tractus olim in visione Ezechiel
est per aquas primum lenissimas & tenuissimas, in quibus
plantæ duntaxat pedum mergi possent, quæ tamen postea
paulatim ita invalescebant, ut genua primum pertingerent,
mox lumbos, deniq; fierent torrens, qui non potuit transiri
quia altæ erant aquæ, aquæ enatandæ, torrens qui transiri
non posset. Hæ aquæ quid aliud indicant, quam mysteria,
quorum cognitio prima facie apparet facilis, sed ubi longius
progressus fueris, grandis cooritur difficultas, ingens pandi-
tur varago, cujus fundum humanæ pes rationis nullo modo
contingere possit. Nimirum scrutaturis sapientiam divi-
nam, primo loco se offert mysterium creationis è nihilo om-
nium rerum, quæ tamen sic satis capere se posse mens humana
putat, adeoq; hic aquæ pertingere videntur plantas: sequi-
tur lapsus primorum parentum & pæna in ipsos simul &
universam posteritatem diffusa, hic aquæ fiunt non nihil pro-
fundiores & pertingunt genua & lumbos, tandem ubi ad mi-
sterium Incarnationis deventum est, fit torrens qui transiri
nequit. Hic imitandi sunt, qui collimare aliquo volunt, aut
cernere accuratius: hi oculum unum claudere solent: sic &
nos facere, & ubi fidei oculo exquisitissimè inveni volu-
mus, rationis interim claudere oculum oportet. Aliter ubi
fit, quin ut radij visuales transversim sibi incidant, visionisq;
A 3 impe-

impediant actū, fieri nequit. Imo dexter rationis oculus de
sententia Servatoris nostri eruendus potius nobis est, quam
ut intercipiendo salvificam Dei visionem, nobis sit offendi-
culo. Sileat oportet ratio universa, cum audit, æternum
Deum in tempore natum, & ut loquitur Augustinus, portan-
tem omnia verbo virtutis suæ ab infirmitate portari, cumq;
qui terra mari coeloq; non capitur, intra unius corpusculi
membra suscipi, de creatura sua creatorem omnium pro-
creari. Hic mirabili commercio copulantur sublimitas &
vilitas, robur & infirmitas, vita & mortalitas, cælum & ter-
ra. Nempe magnum & excelsum quid operari (verba sunt
Gregorij Nysseni) in Deo non miraculum, sed naturæ ejus
consentaneum est; at in humilem & abjectum statum descen-
dere, qui omnium supremus est, hoc omnem admirationem
superat. Miremur tamen bonitatem & *Φιλανθρωπίαν* Jesu no-
stri, qui cum universam substantiam dilapidassemus, amissa
immagine Dei, frater noster fieri voluit, ut paupertati nostræ
succurreret & vindex amissam à nobis hæreditatem ex lege,
quæ extat Lex. XV. 25. redimeret. Sūmi amoris argumen-
tum servus ille Romanus repræsentavit, qui cum à satelliti-
bus Dominus quæreretur protinus trucidandus, Domini
assumta veste, corpus suum satellitum telis objecit, seq; Do-
mini morti impendit atq; opposuit: in cujus rei memoriam
servo Dominus statuam erigi iussit. Sed infinitis partibus
majoris benevolentiæ argumentum est, quod Dominus cæli
& terræ servi formam assumpsit, ut pro vilissimo servo san-
guinem profunderet, qui à Divina justitia querebatur, æter-
na morte plectendus. Quid ergo superest, quam ut & nos sta-
tuas gratitudinis nostræ indices erigamus, non quidem ex
marmore vel metallo, sed ex devotissimi pectoris jubilis ære
perennioribus? Agite ergo, Cives Academiæ omnium or-
dinum, gaudete in Domino semper, & iterum dico gaudete,
omnem eijcite ex pectoribus vestris ægritudinem; hic enim
est

est Immanuel. Qui antea Deum formidabatis peccatores, & ad exemplum Adami faciem ejus fugiebatis, gaudete, Deum nobis mirifico hoc partu reconciliatum & in Jesulo nostro factum esse Patrem nostrum benignissimum. Qui angelos horrebatis, flammeo quondam gladio, quacunq; aditus in Paradisum patebat, collocatos, gaudete factos esse spiritus ministratores vestrosq; apparitores, annunciantes vobis gaudium magnum, quod erit toti populo, propter natum vobis hodie Servatorem, qui est Christus Dominus, in urbe Davidis. Qui antea vobis à ferocissimis, potentissimis & damnosissimis gentibus metuebatis, gaudete advenisse tempus, quo commoratur lupo cum agno, & pardus cum hædo recubat, vitulusq; & juvenis leo, ac pecus pingue simul erunt & puer parvulus dux inter eos futurus est; Et vacca ursaq; compascentibus, simul recubant catuli earum, & leo sicut bos comedit stramen; & oblectat se lactens super foramen hæmorrhoi, & super specum viperæ depulsus à lacte manum suam injiciet: non afficiunt malo, neq; corrumpunt in toto monte sanctitatis Jehovæ: quippe diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum. Qui hæctenus peccatis conscientiam v astantibus dediti fuerunt, protinus molem peccatorum vera fide & resipiscentia abjiciant, studeantq; toto vitæ tempore agnoscere dignitatem suam, quam hac Immanuelis nativitate sunt consecuti, & divinæ consortes facti naturæ, nolint degeneri conversatione in pristinam vilitatem redire. Qui in opibus hujus seculi congerendis nimio opere solliciti estis, & mundi delicias atq; abundantiam sectamini, cogitate, Jesulum vestrum editum in hanc lucem, non auro non ostro exceptum, sed in casa rustica vilibus pannis obvolutum; non in abundantia sed in inopia rerum omnium. Qui nocturnis boatibus, conflictibus, digladiationibus ad insaniam usque dediti estis, cogitate, Pacis Principem natum esse, & eo quidem tempore natum, quo Jano Romæ clauso bellisq;

con-

eon sopitis pacem totus agebat orbis: cogitate, beatos esse pacificos, quoniam filij Dei, qui & pacis Deus, vocabuntur, contra, miserrimos esse pacis atq; quietis turbatores, quoniam filij Satanæ, qui turbarum omnium primus autor exstitit & vocabuntur, & n̄ maturè respiciant, æternum erunt, Magnetem ea pollere virtute, ut ferrum attrahat, lippis est & tonsoribus notum; noster Jesus nostra quoq; corda, quæ sua natura duritiam ferri vel adæquant vel superent, attrahat & emolliat eadem virtute, qua Pastores, qua Magos, qua Judæos pariter & Gentes, imò, qua brutum stellæ corpus attraxit. Nolite committere, Cives Academici, ut ex pers sensus & rationis stella vestrum vincat obsequium. De Alexandro Magno quod habet Ælianus Variæ historiæ lib. II. dignum est quod hic quoq; legatur. Alexander Ephesi suam ipsius imaginem, quam Apelles pinxerat, contemplatus non laudavit pro dignitate picturæ. Quum autem introductus equus ad hinniret equo picto, perinde atq; vero, O Rex, inquit Apelles, hic sane equus artis pingendi porior quam tu esse videtur. Turpe homini, turpe Regi, turpe Alexandro, ab equo superari. Turpe vobis, Alexandro hac in parte assimilari, & ab iis, quæ ratione carent, fide & obsequio Jesulo Servatori debito vinci. Quod si Alexandri Magni exemplum vobis placet, agite aliud videamus & sequamur. Invadenti Persicum regnum magna nivis copia objiciebatur, quæ ipsa cum aliis videretur retrocedendo declinanda, effecit, ut Alexander ex equo descendens, per mediam nivem viam sibi faceret, quod Ducis exemplum secuti milites brevi objectum impedimentum sunt amoliti. Et nos dulcis nostri Jesuli recens nati exemplum intueamur, per summam egestatem & humilitatem ad caeleste regnum contendentes, & universum mundi apparatus, *Φαντασίαν* pompam, vanitatem conculeantis. Sed hæc & alia ad excitandam devotionem vestram facientia abundè suggerent, quibus hæc cura publicè Ecclesiam docendi est commissa. Quos ut audiat debita Servatori nostro devotione, & ab iis, quæ hanc interturbare, obfuscare & perimere solent, vitis, inprimis luxuria & rixandi turbandi; libidine, abstineteis, serio vos moneo & obtestor. P. P. Rostochij XXV. Decemb, Anno M. DC. L. cujus decursum juxta & instantis Novi anni ingressum omnibus vobis & singulis auspiciatissimum & optatissimum toto pe-
ctore precor.

nis & responsionis, *qua est de homine*
 alissimam mortem, seu כרת ארנו
 conciliando per illam mortem DE C
 רחמים illorum scilicet, *et sic est*
 mentione & applicatione magnificâ,
 propter Dominum, & triplicati ארני
 dentiâ, tum ex ערב מנחה ערב quod non
 piatorii ac propitiatorii sacrificii JES
 moriam supplicanti & intelligentissimo
 tori Danieli vel solâ suggerere ceremoniâ
 tamen post 62. demum septim. בר השיב
 434. annos illa כתיורה המשיח futura
 gai, utut 400 adhuc superessent anni, idam
 habet: Malachia idem intervallum pro ex
 mox, inquit, veniet: Sacharia: jubila
 Zion, exsulta valde: Ecce Rex tuus:
 sic ad eandem filiam Zion & domum
 conspirabant duo potentissimi Reges, Feschaja
 timero והשקט והשמר contine te, & fi
 lus esto: irritum erit & inane hostiu
 lat pro domo Davidicâ Immanuel na
 & Davidicâ stirpe: hoc ergo non erad
 vidicæ vobis firmamentum & signum e
 concipiet, & pariet filium, & vocabis
 men ejus Immanuel.

Superat & facundiam disertissimorum
vis angustiam majestatica unius Esaiæ pro
 totius Prophetiæ Thema generale שפ
 הכולל: In solo Messia ex domo
 ejusq; spirituali æterno & majestatico
 lo corporali vel Judaico vel Israelitic

3

per re-
 & re-
 tum ex
 אבן עזר
 ati Dei
 ne evi-
 nici ex-
 TI me-
 scruta-
 us. Et
 seu post
 Chag-
 nodico
 & mox,
 o filia
 nit tibi.
 us funus
 inquit,
 anqvil-
 : vigi-
 Virgine
 nus Da-
 ergo illa
 על no-
 gramma-
 rve enim
 הכוונה
 scendo,
 on in ul-
 tum or-
 bis

